

POSTANOWIENIE

18 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 18 grudnia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M.B. i K.B.
przeciwko Bank S.A. w W.
o zapłatę i ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej M.B., K.B. i Bank S.A. w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z 21 grudnia 2023 r., I ACa 1071/23,

- 1) odrzuca skargę kasacyjną M.B. i K.B. oraz skargę kasacyjną Bank S.A. w W.,**
- 2) nie obciąża stron kosztami postępowania kasacyjnego.**

(M.O.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 21 grudnia 2023 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w sprawie z powództwa M.B. i K.B. przeciwko Bank S.A. w W. o zapłatę i ustalenie, na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 31 stycznia 2023 r., I C 1435/18, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób że:

- w pkt. II oddalił powództwo ponad zasądzoną od strony pozwanej łącznie na rzecz powodów kwotę 17 163,12 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 listopada 2022 r. do dnia zapłaty,

- w pkt. IV zniósł pomiędzy stronami koszty postępowania apelacyjnego (pkt 1.), oddalił apelację w pozostałej części (pkt 2.), zniósł pomiędzy stronami koszty postępowania apelacyjnego (pkt 3.).

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu II instancji wnieśli:

- powodowie, zaskarżając ten wyrok w części, tj. w zakresie punktu 1. *tiret* 1., punktu 1. *tiret* 2. oraz punktu 3, wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania; ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku w sposób szczegółowo wskazany w skardze kasacyjnej. Ponadto, powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz łącznie kosztów postępowania kasacyjnego, ewentualnie o pozostawienie Sądowi II instancji rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego, każdorazowo w wysokości dwukrotności przepisanej stawki minimalnej.

- pozwana, zaskarżając ten wyrok w części, tj. w zakresie punktu 1. w zakresie, w jakim Sąd II instancji uwzględnił roszczenie o zapłatę na rzecz powodów kwoty 17 163,12 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 maja 2022 r. do dnia zapłaty oraz zniósł koszty procesu, w zakresie punktu 2. oraz punktu 3. W ramach wniosków skargi pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi II instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego. Ponadto, pozwana wniosła o zasądzenie od powodów na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem Najwyższym według norm prawem przepisanych.

Obie strony postępowania złożyły odpowiedzi na skargę wniesioną przez drugą stronę. Powodowie w ramach swojej odpowiedzi wnieśli o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. Pozwana w swojej odpowiedzi wniosła natomiast o odrzucenie skargi powodów (z uwagi na zbyt lakoniczne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania), ewentualnie o odmowę jej przyjęcia, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powodów na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów

zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłat skarbowych od udzielonych pełnomocnictw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skargi kasacyjne wniesione przez obie strony postępowania podlegały odrzuceniu.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, a zarazem kwalifikowanym pismem procesowym o ściśle określonej przez ustawę treści. Zgodnie z art. 398¹ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna przysługuje od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie.

Poza spełnianiem ogólnych wymagań dla pisma procesowego, skarga kasacyjna powinna również zawierać prawidłowo sformułowane elementy konstrukcyjne określone w art. 398⁴ § 1 pkt 1-3 k.p.c. Jednym z tych elementów jest wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany. Braki w zakresie elementów konstrukcyjnych skargi, a więc również w zakresie jej wniosków, skutkują odrzuceniem skargi *a limine* bez uprzedniego wezwania o usunięcie dostrzeżonych braków (postanowienie SN z 24 października 2022 r., I CSK 3656/22). Wniosek taki wynika z porównania treści art. 398⁶ § 2 k.p.c. *in medio* oraz art. 398⁶ § 1 k.p.c. Tylko drugi z przywołanych przepisów dopuszcza sanowanie określonych braków skargi kasacyjnej; nie dotyczy to jednak elementów konstrukcyjnych określonych w art. 398⁴ § 1 pkt 1-3 k.p.c. (postanowienie SN z 24 czerwca 2022 r., I CSK 2657/22).

Odnosząc się w pierwszej kolejności do skargi kasacyjnej powodów, w ramach wniosku głównego o wydanie wyroku kasatoryjnego skarżący nie wskazali, w jakim zakresie zaskarżony wyrok miałby zostać uchylony. Tymczasem w świetle art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. konieczne jest oznaczenie w skardze zakresu, w jakim zaskarżony wyrok ma zostać uchylony lub uchylony i zmieniony, albo wprost, albo co najmniej przez jednoznaczne odesłanie do prawidłowo określonego zakresu zaskarżenia. Sąd Najwyższy nie ma możliwości ustalania za stronę skarżącą tego, czy żądanie w skardze uchylenia i zmiany zaskarżonego wyroku

miałaby oznaczać wyrok jako całość, czy wyrok w zaskarżonej (lub jeszcze innej) części (zob. np. postanowienie SN z 26 września 2022 r., I CSK 1563/22). Określenie zakresu zaskarżenia oraz wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia stanowią przedmiot odrębnych wymogów formalnych skargi kasacyjnej, co oznacza, że strona powinna w obu tych kwestiach odrębnie sformułować własne stanowisko (zob. np. postanowienia SN: z 20 kwietnia 2022 r., I CSK 2268/22; z 18 maja 2023 r., II CSKP 1087/22).

Sąd Najwyższy nie jest ponadto uprawniony do tego, aby w sytuacji, w której strona nie wskaże w skardze kasacyjnej zakresu, w jakim zaskarżony wyrok miałby zostać uchylony, samodzielnie przyjmować, że domaga się uchylenia orzeczenia w zakresie wynikającym ze wskazanego w skardze kasacyjnej zakresu zaskarżenia. W świetle regulacji k.p.c. to obowiązkiem skarżącego jest dokładne określenie zakresu oczekiwanego uchylenia zaskarżonego orzeczenia.

W skardze powodów wadliwie został również sformułowany wniosek o orzeczenie co do istoty sprawy. Na etapie postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy nie rozpoznaje ponownie sprawy, lecz jedynie dokonuje oceny prawidłowości zastosowania norm prawnych przez sąd drugiej instancji. Z tej przyczyny do kompetencji Sądu Najwyższego nie należy zmiana zaskarżanych orzeczeń. W przypadku gdy podstawa naruszenia prawa materialnego jest oczywiście uzasadniona, a skargi kasacyjnej nie oparto także na podstawie naruszenia przepisów postępowania lub podstawa ta okazała się nieuzasadniona, Sąd Najwyższy może jedynie uchylić zaskarżony wyrok i orzec co do istoty sprawy (art. 398¹⁶ k.p.c.). Oznacza to, że ewentualne orzeczenie co do istoty sprawy zawsze musi być poprzedzone uchyleniem zaskarżonego orzeczenia (postanowienie SN z 19 października 2022 r., I CSK 2703/22) a Sąd Najwyższy, orzekając na podstawie art. 398¹⁶ k.p.c., działa w istocie jako sąd drugiej instancji.

Powodowie, w ramach wniosku o orzeczenie przez Sąd Najwyższy co do istoty sprawy, nie wniesli o uchylenie zaskarżonego orzeczenia ze wskazaniem zakresu tego uchylenia, lecz wyłącznie o zmianę orzeczenia. Tego rodzaju wniosek nie ma jednak podstawy w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego.

Odnosząc się do skargi kasacyjnej pozwanej, skarżąca nie wskazała, w jakim zakresie miałyby zostać uchylony zaskarżony wyrok Sądu II instancji, co stanowi nieusuwalny brak skargi skutkujący jej odrzuceniem. Jedynie na marginesie zwrócić należy uwagę, że pozwana nie miała interesu prawnego (*gravamen*) w objęciu zakresem zaskarżenia punktu 1. wyroku Sądu II instancji. Wbrew stanowisku skarżącej Sąd *ad quem* w punkcie tym nie uwzględnił roszczenia o zapłatę na rzecz powodów kwoty 17 163,23 zł, lecz, w wyniku częściowego uwzględnienia apelacji pozwanej, dokonał zmiany wyroku Sądu I instancji na korzyść pozwanej oddalając częściowo powództwo oraz znosząc pomiędzy stronami koszty procesu (wyrokiem Sądu I instancji zasądzono do pozwanej na rzecz powodów kwotę 6417 zł).

Z przytoczonych powyżej względów w punkcie 1. postanowienia, na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c., orzeczono o odrzuceniu obu skarg kasacyjnych.

Jednocześnie z uwagi na to, że na etapie postępowania kasacyjnego obie strony postępowania należy uznać jednocześnie za stroną wygrywającą i przegrywającą, Sąd Najwyższy postanowił nie obciążać stron kosztami postępowania kasacyjnego na podstawie na podstawie art. 102 w zw. art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

[M.O.]

[a.ł]